

עין משפט
גז מזה

יד:

האשה נקנית פרק ראשון קידושין

מסורת הש"ס

קלה א"י מ"י פ"י מ"ג
ענין הלכה א'
ו' י' קמ"ג ט"ז פ"ג
קלה ב' מ"י ט"ז הלכה ב'
קלה ג' מ"י ט"ז הלכה ג'
קלה ד' מ"י ט"ז הלכה ד'
קלה ה' מ"י ט"ז הלכה ה'
הלכה ו' קמ"ג ט"ז פ"ג
קמ"ג ט"ז פ"ג הל'
ו' קמ"ג ט"ז פ"ג
קמ"ג ט"ז פ"ג
הל' ג' ו' פ"ג הל'
י' קמ"ג ט"ז פ"ג

הואיל וכה קנינו בכסף. פ"ה הואיל ולא נאמר בו משיכה
כיסרלל דכתיב או קנה מיד עמיתך דבר הנקנה מיד ליד
דהיינו משיכה וקנה ל"ת לפי שהיא סתמה דגמרא כד"ל דל"י וימתן
לאמר נ"פ הוזהב (ב"מ דף מו:). דבר תורה מעות קנות דרשנין כפ"י
דכסופות (דף יג:). מיד עמיתך בכסף
הא לעובד כוכבים נמשכה וק"ל
כ"י וימתן לגבי ריש לקיש ועוד דבמ"י
ע"י (דף עב:). אמרין דלכ"ע משיכה
בעובד כוכבים קונה לך גרלה ל"ת
ד"ה"פ הואיל וכל קניינו עובד כוכבים
עובד עברי בכסף דכתיב ניה
מכסף מקנתו לאספיק שאינו קונה
בשטר דשרלל גופיה לא קני ע"ע
בשטר אלמא דרשנין דליתקש לאמה
ואמה לאתרת מדישין (לקמן דף נח:).
מה אהרת מקנה בשטר אף ו' ו' ו'
ובעובד כוכבים לא שייך הא טעמא
שהרי אינו בתורת גיטין וקידושין א'
ועוד נראה ל"ת דלפניו דכסופות
עובד כוכבים אינו קונה בשטר
כדאמר בחזקת הבתים (ב"ב דף נד: ט"ז).
עובד כוכבים מבי מטא וזו לדיה
איסתלק ליה ושרלל לא קני עד דמטא
שטרל לדיה *משמע דלין קנין שטר
לעובד כוכבים וא"ת לאו ק"ו הוא
ומה עובד כוכבים שאינו קונה ע"ע
בשטר קונה בכסף שרלל כ"י ו"ל
במסתברא דכלל אהד י"ש קנין לעמ"י
כדאשכחן כפ"י דכסופות (דף יג:).
גבי מטלטלין מדישרלל בחדא עובד
כוכבים נמי בחדא ט':

למסולים שאין לו עקב אם כן יכתוב קרא
נעל מאי הנעל שמעת מינה תרתי: **בתנ"י**
א"עבר עברי נקנה בכסף ובשטר וקונה עצמו
בכשנים ובויובל ויבגרעון כסף והיתירה עליו
אמה העבריה שקונה את עצמה בסימנין
ה'הרצע נקנה ברציעה וקונה את עצמו ביובל
ובמיתת הארון: **ג'ג'** עבר עברי נקנה בכסף
מגלן אמר קרא י'מכסף מקנתו מלמד שנקנה
בכסף אשכחן עבר עברי הנמכר לעובד
כוכבים הואיל וכל קנינו בכסף נמכר לישראל
מגלן אמר קרא י'הפרדה מלמד שמוגרעת
פריונה ויוצאה אשכחן אמה העבריה הואיל
ומיקדשה בכסף מיקניא בכסף עבר עברי
מגלן אמר קרא י'כי ימכר לך אחיך העברי
או העבריה ועבדך שש שנים מוקיש עברי
לעבריה אשכחן מכרוהו ב"ד הואיל ונמכר
בעל כורחו מוכר עצמו מגלן יליף י'שכיר
י'שכיר הניחא למאן דיליף שכיר שכיר אלא
למאן דלא יליף שכיר שכיר מאי איכא
למימר אמר קרא י'וכי תשיג מ"מ מוסף על ענין
ראשון וילמד עליון מתחתון *ומאן תנא דלא
יליף שכיר שכיר האי תנא הוא דתניא
ההמוכר עצמו נמכר לשש ויתר על שש
מכרוהו ב"ד אינו נמכר אלא לשש המוכר
עצמו אינו נרצע מוכרוהו ב"ד נרצע מוכר
עצמו אין מעניקים לו מכרוהו ב"ד מעניקים
לו המוכר עצמו אין רבו מוסר לו שפחה
כנענית מכרוהו ב"ד רבו מוסר לו שפחה
כנענית רבי י'אלעזר אומר זה וזה אינו נמכר
אלא לשש זה וזה נרצע זה וזה מעניקים לו
זה וזה רבו מוסר לו שפחה כנענית מאי לאו
בהא קמיפלגי דתנא קמא לא יליף שכיר
שכיר ור"א יליף שכיר שכיר אמר ר' תביומי
משמיה דאביי דכולי עלמא יליף שכיר שכיר
והכא בהאי קרא קמיפלגי מאי טעמא דתנא
קמא דאמר מוכר עצמו נמכר לשש ויתר על
שש מיעט רחמנא גבי מכרוהו בית דין
ועבדך שש שנים זה ולא מוכר עצמו ואידך
ועבדך לך ולא לירוש' ואידך *ועבדך אחרינא
דאחא מאי טעמא דתנא קמא דאמר
מוכר עצמו אינו נרצע מרמיעמ רחמנא
גבי מכרוהו ב"ד י'רצע אדניו את אונו
במרצע אונו שלו ולא אונו של מוכר עצמו
ואידך

מסוליים. נפחת נכסיהם ואילו שאין לו עקב. שול"א בע"מ:
בתנ"י נקנה בכסף ובשטר. בגמרא יליף לה: **בשנים**. לכוף שש
שנים יולא חפשי: **ויובל**. אם פגע בו יובל בתוך שש: **ובגרעון**
כסף. פודה את עלמו ומגרע לו אדונו מפדיונו דמי שיעבוד השנים
י'שעברו והכל לפי חשבון דמי מקנתו
דכתיבי (ויקרא כה) והיה כסף כסף ממכרו
בכסף שנים קנאו כסף מניס
ועמיד ללאת כסוף שש נמלא קונה
עבודת כל שנה כמנה: **יירסי עליו**.
שקונה עממה בכל אלה ובסימני
נקנה כדילפינן לעיל (דף ד:). מויאלה
חנה: **ובמימס הארון**. ואינו עובד
את יורשיו אבל עבד הממכר במתילתו
ומת הארון בתוך שש משלימן יורשיו
ולפי גמ': **ג'ג'** **מכסף**
מקנאו. בעבד עברי הנמכר לעובד
כוכבים הכחוז מדבר וכי תשיג יד גר
ומושב: **הואיל וכל קנינו**. של עובד
כוכבים בכסף שלא נאמרה בו משיכה
במטלטלין אלא בישראל כתיב (ויקרא
כה) מיד עמיתך עד שימסוך מיד
לדי' לפיכך עבד נקנה לו בכסף(ט):
משמרת פדיונה. מדלא כתיב 'אופדה
משמרת והפדה אף שנקנה מבע"ל
בפדיונה אלמא בכסף נקנה דלי לא
קנאה דמיס מאי מגרעה: **אשכחן**
אמה העבריה. דמקניא בכסף. והדן
נותן הואיל וקידושה בכסף קנינה
בכסף: **מכרוהו ב"ד**. כנעניתו לדי
ימכר ע"י אחרים משמע והדן נותן
שיאה נקנה בכסף בלא חזקה הואיל
יש בו לך קל שנמכר בעל כרחו:
שכיר שכיר. נאמר צבור כמנו (סס)
כי ימון אחיך ונמכר וגו' שכיר
כמושג יהיה עמך ונאמר כמכרוהו
ב"ד כי משנה שכן שכיר וגו' כפרת
כי ימכר כתיב (דברים טו): **למאן**
דלא יליף. דלית ליה הכר גזירה שזה
ולקמיה מפרש מאן ניהו: **וכי תשיג**.
במוכר עצמו לעובד כוכבים וסמכה
לפרשת מוכר עצמו לישראל וילמד
מכר לישראל מנמכר לעובד כוכבים
דהיקישא ונמכר לעובד כוכבים
כתיב מכסף מקנתו: **ויטר על שש**.
א"ס התנה לימכר לעטר שנים: **מכרוהו**
ב"ד. דכתיב (סס) ועבדך שש שנים
אכל במוכר עצמו לא כתיב שש דכי
תקנה עבד עברי(ט) מיד אחרים משמע
ורציעה במכרוהו ב"ד כתיבא וכן
העניקה דגבי ימכר לך כתיב: **רבו**
מוסר לו שפחה כנענית. שיהו לו
ולדות מנמה: **אין רבו מוסר לו**
שפחה כנענית. ואסורה לו אכל
במכרוהו ב"ד כתיב (שמות כה) אם
אדוניו יתן לו אשה: **לא יליף שכיר**
שכיר. הילכך דלא כתיב ניה לא
כתיב ניה: **דכולי עלמא יליף שכיר**
שכיר. לשאר מיני והני לת"ק כדילא כתיב מיעוטייהו ולא אהני
ליה גזירה זוה: **ולא יורשין**. דאינו עובד לא את האת ולא את
האח אם אין לו בן אכל עובד הוא את הבן כדלקמן (דף י:):
ועבדך אחרינא כפוי. כי משנה שכן שכיר עבדך: **להרלאת**
ארון. להרלות על העניקו שלא יקשה צעיוו דמפרש קרא:
אונו. מיעוט הוא דקרא ימירא לדרשה דהא כתיב ונתת קנאו(ט):
ואלמר

תורה אור השלם

- 1. אם עוד ברוח בשנים
מקנה ישיב גאלתו
מקנה מקנתו.
- 2. ארבעה עניני ארניה
אשר לו יצדה והפרה
לעם כבד לא ימשל
לקמרה בגביו דה'
שמה כה א
- 3. כי יקבר לך אדוך
העברי ו' הקבריה
ועבדך שש שנים וכשה
שיבועת השלחו חפשי
העברי טו י'
4. לא יקשה בענין
בשטר אמו חפשי
מעבד כי משנה שכן
שכיר עבדך שש שנים
ורבתי י' אלדוך בכל
אשר תעשה.
- 5. כשכיר בחובש ויהי
עקב עד שנת היבל
יעבד עמך ויקרא כה מ'
6. וכי תשיג יד גר
ויתשך עמך ויקרא אדוך
עמו ונמכר לך חפשי
עמו או לעקר משפחת
גו: ויקרא כה מ'
7. והגישו אדניו אל
האלהים והגישו אל
הדלת או אל המזבח
ורצע אדניו את אונו
במרצע ועבדך לעלמ':
שמה כה א

דברים טו י'
כשכיר בחובש ויהי
עקב עד שנת היבל
יעבד עמך ויקרא כה מ'
וכי תשיג יד גר
ויתשך עמך ויקרא אדוך
עמו ונמכר לך חפשי
עמו או לעקר משפחת
גו: ויקרא כה מ'
והגישו אדניו אל
האלהים והגישו אל
הדלת או אל המזבח
ורצע אדניו את אונו
במרצע ועבדך לעלמ':
שמה כה א

מובר עצמו שכיר

שכיר. פ"י כקונטרס נאמר
נמוכר עצמו כשכיר כמושג יהיה
עמך ונאמר כמכרוהו ב"ד כי משנה
שכן שכיר וא"ת כיון דיליף שכיר
שכיר למה אישטרך מכסף מקנתו
גבי עובד כוכבים יליף שכיר דכתיב
גבי עובד כוכבים (ויקרא כה) כשכיר
ישראל מאמה דמפרש גמ' לעיל
ו"ל דאישטרך ליה כדדרשנין לעיל
(דף ט:). בכסף הוא נקנה ואינו נקנה
במטלה ולמס' וא"ת אמאי אישטרך
הפדה לענין כסף שיתקן מיניה
ויליף עבריה מע"ע הנמכר לישראל
ועברי הנמכר לישראל מעברי הנמכר
לעובד כוכבים מג"ש דשכיר שכיר
ו"ל אה"ג אלא אישטרך לדרשה
אחרינא לגרעון כסף וא"ת אמאי
אישטרך היקישא דע"ע ועבריה לקנין
כסף יליף שכיר שכיר מנמכר לעובד
כוכבים ו"ל דהיקישא דע"ע לעבריה
אישטרך למימר מה עבריה אינה
יואלה גרלש' אינכרי(ט) אף עברי אינו
יואל ומה עברי יולא כשש ויואלף אף
עבריה כ"י: **לך ולא לירוש'**. פ"י

למסוליים

למסוליים. הנפחת שאין
המסוליים שול"א, לישא
אחרינא על שש מקנתו
קרא מסוליים. למן מתי
ב"מ (דף ט:). ובגרעון
כסף. שמתקן שם אדוניו
כסף לפדות את עלמו.
כן וכן לקמנו ולא היה
לך לעבדו אלא שש
שנים, ומלא קונה עבריה
לשנה נכר וכן, משום כמה
שנים עבדתיך ולא מכסף
קנתו דמי עבדות שנים
דלא וטול השאר י'ע"י
א"ס כסימנין. שש קמא
דמיס לשש שנים תלא
את (שמות כה) ומה
הוא מקום שעתן לה
זמנית משפחותיהם כמספר
השנים שעתה אלא כאלו
היא סתרה אלא כאלו הרי
נקנה בתנה ועשה אלא
היא שנים אחרים לו ירצע
שש שנים תלא שקיט סתרת
ל' ומה כתיב ונתת קנאו(ט)
הרפורד. ולא כתיב ונתת קנאו(ט)
הרפורד. ולא כתיב ונתת קנאו(ט)

מובר עצמו שכיר

מובר עצמו שכיר. פ"י כקונטרס נאמר
נמוכר עצמו כשכיר כמושג יהיה
עמך ונאמר כמכרוהו ב"ד כי משנה
שכן שכיר וא"ת כיון דיליף שכיר
שכיר למה אישטרך מכסף מקנתו
גבי עובד כוכבים יליף שכיר דכתיב
גבי עובד כוכבים (ויקרא כה) כשכיר
ישראל מאמה דמפרש גמ' לעיל
ו"ל דאישטרך ליה כדדרשנין לעיל
(דף ט:). בכסף הוא נקנה ואינו נקנה
במטלה ולמס' וא"ת אמאי אישטרך
הפדה לענין כסף שיתקן מיניה
ויליף עבריה מע"ע הנמכר לישראל
ועברי הנמכר לישראל מעברי הנמכר
לעובד כוכבים מג"ש דשכיר שכיר
ו"ל אה"ג אלא אישטרך לדרשה
אחרינא לגרעון כסף וא"ת אמאי
אישטרך היקישא דע"ע ועבריה לקנין
כסף יליף שכיר שכיר מנמכר לעובד
כוכבים ו"ל דהיקישא דע"ע לעבריה
אישטרך למימר מה עבריה אינה
יואלה גרלש' אינכרי(ט) אף עברי אינו
יואל ומה עברי יולא כשש ויואלף אף
עבריה כ"י: **לך ולא לירוש'**. פ"י

מובר עצמו שכיר

מובר עצמו שכיר. פ"י כקונטרס נאמר
נמוכר עצמו כשכיר כמושג יהיה
עמך ונאמר כמכרוהו ב"ד כי משנה
שכן שכיר וא"ת כיון דיליף שכיר
שכיר למה אישטרך מכסף מקנתו
גבי עובד כוכבים יליף שכיר דכתיב
גבי עובד כוכבים (ויקרא כה) כשכיר
ישראל מאמה דמפרש גמ' לעיל
ו"ל דאישטרך ליה כדדרשנין לעיל
(דף ט:). בכסף הוא נקנה ואינו נקנה
במטלה ולמס' וא"ת אמאי אישטרך
הפדה לענין כסף שיתקן מיניה
ויליף עבריה מע"ע הנמכר לישראל
ועברי הנמכר לישראל מעברי הנמכר
לעובד כוכבים מג"ש דשכיר שכיר
ו"ל אה"ג אלא אישטרך לדרשה
אחרינא לגרעון כסף וא"ת אמאי
אישטרך היקישא דע"ע ועבריה לקנין
כסף יליף שכיר שכיר מנמכר לעובד
כוכבים ו"ל דהיקישא דע"ע לעבריה
אישטרך למימר מה עבריה אינה
יואלה גרלש' אינכרי(ט) אף עברי אינו
יואל ומה עברי יולא כשש ויואלף אף
עבריה כ"י: **לך ולא לירוש'**. פ"י

גזירות הש"ס

גמ' וימון תנא יליף
שכיר שכיר. ענין בית קום
עבד חרי ומכ"י: תוס'
ד"ה תנא יליף ובי סס"ט
ראין קנין שטר לגי. ענין
במטות י' מ"ד תורה
מה:

הגהות הב"ב

(א) רש"י ד"ה הואיל וכי
בכסף ודלתי מיהו
לישראל שלא נאמרה
בו בכסף(ט) מגלן הסיד:

מוסף תוספות

א. בחוסי הראשי מוסף
ובג"י לא שייך לא.
אמה העבריה ולא אחת.
ב. האי לאו ק"ו הוא דהיא
הנזונה. שם וע"י שיהא
לא נרצע למ"י. ו' וליכא.
חוס' הרא"ש. ד. הרע
סראיצטרך קרא לפעוטי
אשה שאינה נרצעת אפי'
דלא מצי למימר אהבתי
את אשתי ואת בני
משותף רביון דאיתקש
לעבד עברי הו"א שיהא
נרצעת כמות שהיא. חוס'
הרא"ש.

תוס' ר"י הוקן

למסוליים. שולא בל"ז.
עבד. שאליון כלעו.
בתנ"י. בשנים. שעבד
שש שנים. ויובל. שהגוף
תוך שש. ובגרעון כסף.
משמרת פדיונו לפי מה
שעבד ורצא (שמותכ)
(שמותכ) עמו כמה עולה
מקרו לשנה ומחשב כמה
(שעבד) מפורע השאר.
ויתרה. שקונה עצמו בכל
(שמות כה) אן

הנבוכתא שתי שערות.

הנבוכתא שתי שערות. ובמיתת הארון. שהנרצע אינו עובד לא את האת ולא את
האח אם אין לו בן אכל עובד הוא את הבן כדלקמן (דף י:):
ועבדך אחרינא כפוי. כי משנה שכן שכיר עבדך: **להרלאת**
ארון. להרלות על העניקו שלא יקשה צעיוו דמפרש קרא:
אונו. מיעוט הוא דקרא ימירא לדרשה דהא כתיב ונתת קנאו(ט):
ואלמר